Lietas Nr. 11140033715
Lietas arhīva Nr. SKK-0021-17

LĒMUMS

Rīgā 2017.gada 24.janvārī

Augstākā tiesa šādā sastāvā:

tiesnesis Voldemārs Čiževskis,
tiesnesis Pēteris Dzalbe,
tiesnesis Pēteris Opincāns,

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar cietušās /pers. A/ un apsūdzētā /pers. B/ kasācijas sūdzībām par Vidzemes apgabaltiesas 2016.gada 6.septembra lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valkas rajona tiesas 2016.gada 17.marta spriedumu
/pers. B/, personas kods /personas kods/,
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 116.pantā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 9 gadiem un probācijas uzraudzību uz 2 gadiem;
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 126.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu.
Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un otro daļu sods /pers. B/ noteikts brīvības atņemšana uz 9 gadiem 6 mēnešiem un probācijas uzraudzība uz 2 gadiem.
Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu galīgais sods /pers. B/ noteikts brīvības atņemšana uz 10 gadiem, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz 5 gadiem, un probācijas uzraudzība uz 2 gadiem.
No /pers. B/ cietušā /pers. C/ labā piedzīta kompensācija par mantisko zaudējumu 1248,71 *euro* apmērā un kompensācija par morālo aizskārumu 28 200 *euro* apmērā.

[2] Ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. B/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 116.pantā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā par to, ka viņš tīši prettiesiski nonāvēja citu personu.
/pers. B/ 2015.gada 22.augustā ap plkst.20.00, būdams alkohola ietekmē un atrodoties /adrese/, istabā kopā ar /pers. D/, savstarpēja strīda laikā, dusmās par to, ka /pers. D/ skaļā balsī kliegusi viņam aizskarošus apvainojumus, saķēra viņu aiz pleciem un nogrūda uz dīvāna. Saprotot, ka /pers. D/ nepaklausīs, noliecās un, dusmu un naidīgu jūtu vadīts, tīši ar abām rokām no priekšpuses satvēra viņas kaklu un žņaudza, pēc tam ar labās rokas elkoni spieda kaklu, kā rezultātā no mehāniskās asfiksijas iestājās /pers. D/ nāve.

[3] Turklāt ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. B/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 126.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā par to, ka viņš tīši nodarīja vidēja smaguma miesas bojājumu, kas nav bīstams dzīvībai un nav izraisījis Krimināllikuma 125.pantā paredzētās sekas, bet izraisījis ilgstošu veselības traucējumu.
/pers. B/ 2015.gada 25.jūnijā ap plkst.22.00, būdams alkohola ietekmē un atrodoties savas mājas pagalmā /adrese/, dusmās un aiz personīgas nepatikas vienu reizi ar roku tīši iesita pa galvu /pers. A/, tad vienu reizi ar roku iesita pa kreiso plecu, paņēma apaļas formas koku un tīši iesita /pers. A/ pa kreisās rokas apakšdelmu. /pers. B/vardarbības rezultātā /pers. A/ tika nodarīti miesas bojājumi, kas izraisa ilgstošu veselības traucējumu uz laiku virs 21 dienas.

[4] Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā /pers. B/ aizstāves I. Niedrājas iesniegto apelācijas sūdzību, Valmieras apgabaltiesa ar 2016.gada 6.septembra lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstāja negrozītu.

[5] Kasācijas sūdzību un tās papildinājumus par apelācijas instances tiesas nolēmumu iesniedzis apsūdzētais /pers. B/.
[5.1] Apsūdzībā pēc Krimināllikuma 126.panta pirmās daļas nav norādīts miesas bojājumu nodarīšanas laiks, kā arī apsūdzētā vainas forma, motīvs un sekas. Apsūdzētais uzskata, ka apstāklis, ka viņš atzinis vainu pēc Krimināllikuma 126.panta, neatbrīvo tiesu no Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmajā daļā ietverto nosacījumu pārbaudes.
[5.2] Apsūdzētais /pers. B/ uzskata, ka viņam celtā apsūdzība pēc Krimināllikuma 116.panta neatbilst Kriminālprocesa likuma 405.panta prasībām. Apsūdzībā pēc Krimināllikuma 116.panta nav norādīts noziedzīga nodarījuma izdarīšanas laiks, konkrēta vieta istabā, izdarīšanas veids, motīvi, kā arī sekas. Apsūdzētā ieskatā, viņam inkriminētais nodarījums nepareizi kvalificēts pēc Krimināllikuma 116.panta. Apsūdzētais atsaucas uz Augstākās tiesas plēnuma 1992.gada 24.februāra lēmumu Nr.1 „Par krimināllikumu piemērošanu lietās par tīšām slepkavībām", kurā norādīts, ka, noskaidrojot vainīgā nodoma saturu, jāpamatojas uz izdarītā noziedzīgā nodarījuma apstākļu kopumu un it īpaši jāņem vērā nozieguma izdarīšanas veids un rīki, brūču un citu miesas bojājumu daudzums, raksturs un lokalizācija, vainīgā noziedzīgo darbību pārtraukšanas iemesls, kā arī vainīgā un cietušā iepriekšējā izturēšanās, viņu attiecības pirms nozieguma izdarīšanas un citi apstākļi, kas var liecināt par viņa nodomu.
[5.3] Apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi apsūdzētā /pers. B/ pirmstiesas kriminālprocesā un tiesā sniegtās liecības, kurās viņš norādījis, ka nav vēlējies nogalināt /pers. D/, kā arī to, ka bija spriests aizstāvēties. Apsūdzētā ieskatā, apelācijas instances tiesa, nepareizi kvalificējot /pers. B/ darbības, pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.pantā paredzēto Krimināllikuma pārkāpumu. Turklāt apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 15., 124., 127., 128., 129., 449., 511., 512., 564.panta pārkāpumu, kas atzīstams par Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu.
[5.4] Apsūdzētais /pers. B/ lūdz lietu izskatīt mutvārdu procesā, kā arī uz lietas izskatīšanu uzaicināt viņa izvēlētu valsts nodrošinātu juridiskās palīdzības sniedzēju. /pers. B/ lūdz atcelt apelācijas instances tiesas nolēmumu pilnībā.

[6] Apsūdzētais /pers. B/ iesniedzis kasācijas sūdzības papildinājumus, kuros norāda, ka viņa darbības kvalificējamas pēc Krimināllikuma

123.panta pirmās daļas. Apsūdzētais nav vēlējies /pers. D/ nāves iestāšanos.

[6.1] Apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi apsūdzētā aizstāves apelācijas sūdzībā norādītos pierādījumus, tādējādi tiesas nolēmums neatbilst Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas prasībām. Ne pirmās instances tiesa, ne apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi liecinieces /pers. F/ sniegtās liecības pirmās instances tiesā, kurās viņa norādīja, ka /pers. D/ jau agrāk uzbrukusi ar nazi apsūdzētajam /pers. B/, kā arī to, ka /pers. D/ alkohola ietekmē bijusi agresīva.

[6.2] Apsūdzētā /pers. B/ ieskatā, apelācijas instances tiesa nepamatoti noraidīja viņa un aizstāves pieteikto lūgumu uz tiesas sēdi uzaicināt liecinieku /pers. G/, kurš tika pratināts pirmstiesas kriminālprocesā, tādējādi tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 15., 20., 71., 72., 86., 455.panta pārkāpumu, kā arī nav ievērojusi Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta pirmās daļas un trešās daļas d) apakšpunktā paredzētās apsūdzētā tiesības.

[7] Kasācijas sūdzību par Vidzemes apgabaltiesas 2016.gada 6.septembra lēmumu iesniegusi cietusī /pers. A/.

[7.1] Cietusī uzskata, ka /pers. B/ celtā apsūdzība pēc Krimināllikuma 126.panta neatbilst Kriminālprocesa likuma 405.panta prasībām, jo apsūdzībā nav norādīts noziedzīga nodarījuma izdarīšanas laiks, vieta un veids, kā arī vainas forma, motīvi un sekas.

[7.3] Lieta /pers. B/ apsūdzībā pēc Krimināllikuma 126.panta pirmās daļas pirmās instances tiesā skatīta bez pierādījumu pārbaudes. Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmajā daļā ir uzskaitīti nosacījumi pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai un šā panta pirmās daļas 2.punktā ietverts nosacījums – tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes nav šaubu par apsūdzētā vainu. Fakts, ka apsūdzētais tiesas sēdē atzīst savu vainu, neatbrīvo tiesu no pārējo Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmajā daļā ietverto nosacījumu pārbaudes. Cietušās ieskatā, tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 8.punktā norādīto Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu, kā arī pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā paredzēto Krimināllikuma pārkāpumu.

[7.4] Cietusī lūdz atcelt apelācijas instances tiesas nolēmumu daļā.

Motīvu daļa

[8] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 583.panta pirmo daļu tiesnesis, kuram uzdots referēt, nosaka lietas izskatīšanu rakstveida procesā vai izskatīšanu tiesas sēdē. No šā panta otrās daļas izriet, ka lietas izskatīšanu rakstveida procesā nosaka, ja iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem. Ja nepieciešami papildu paskaidrojumi no personām, kurām ir tiesības piedalīties procesā, vai, pēc Augstākās tiesas ieskata, attiecīgajai lietai var būt īpaša nozīme likuma normu interpretēšanā, nosaka lietas izskatīšanu tiesas sēdē.

Augstākā tiesa atzīst, ka lieta izskatāma rakstveida procesā, jo lēmumu iespējams pieņemt pēc lietā esošajiem materiāliem. Papildu paskaidrojumi no personām, kurām ir tiesības piedalīties procesā, nav nepieciešami un konkrētajai lietai nav īpašas nozīmes likuma normu interpretēšanā.

[9] Augstākā tiesa atzīst, ka Vidzemes apgabaltiesas 2016.gada 6.septembra lēmums atstājams negrozīts, bet cietušās /pers. A/ kasācijas sūdzība un apsūdzētā /pers. B/ kasācijas sūdzība un tās papildinājumi noraidāmi.

[10] Apelācijas instances tiesas lēmums ir tiesisks un pamatots, tas atbilst Kriminālprocesa likuma 511., 512. un 564.panta prasībām. Apelācijas instances tiesa lietu izskatījusi apelācijas sūdzībā izteikto prasību apjomā, ievērojot Kriminālprocesa likuma 9.nodaļas normas par pierādījumu vērtēšanu. Cietušās /pers. A/ kasācijas sūdzībā un apsūdzētā /pers. B/ kasācijas sūdzībā un tās papildinājumos nav norādīti tādi argumenti, kas būtu par pamatu apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai vai grozīšanai.

[11] Augstākā tiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa, ievērojot Kriminālprocesa likuma 499.panta noteikumus, pamatoti lietu /pers. B/ apsūdzībā pēc Krimināllikuma 126.panta pirmās daļas izskatīja bez pierādījumu pārbaudes. Nepamatoti ir cietušās /pers. A/ un apsūdzētā /pers. B/ iebildumi, ka lēmums par /pers. B/ saukšanu pie kriminālatbildības par Krimināllikuma 126.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu neatbilst Kriminālprocesa likuma 405.panta prasībām. Lēmumā, kā arī tiesas sniegtajā pierādītā noziedzīgā nodarījuma aprakstā ir norādīta nodarījuma izdarīšanas vieta, laiks, nodarīto miesas bojājumu raksturs un smaguma pakāpe. Sods /pers. B/ noteikts atbilstoši Krimināllikuma 126.panta pirmajā daļā paredzētajai sankcijai, ievērojot soda noteikšanas principus, kas noteikti Krimināllikuma 35., 46.pantā. Kasācijas instances tiesas kompetencē neietilpst pārvērtēt apstākļus, kas ietekmē soda noteikšanu.

[12] Apelācijas instances tiesa ir izskatījusi apsūdzētā aizstāvības apelācijas sūdzībā izteikto prasību par /pers. B/ inkriminētā noziedzīgā nodarījuma pārkvalificēšanu no Krimināllikuma 116.panta uz Krimināllikuma 123.pantu. Augstākās tiesas ieskatā, apelācijas instances tiesa, izvērtējot pierādījumus un nodarījuma faktiskos apstākļus, pareizi atzina, ka /pers. D/ nonāvēšanu /pers. B/ izdarījis ar netiešu nodomu un pareizi /pers. B/ darbības kvalificēja pēc Krimināllikuma 116.panta. Krimināllikuma 123.pantā paredzēta kriminālatbildība par nonāvēšanu aiz neuzmanības. Augstākās tiesas ieskatā, konkrētajā gadījumā konstatētie lietas faktiskie apstākļi nedod pamatu atzīt, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts aiz neuzmanības. Fakts, ka apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi cietušās /pers. D/ personību un viņu rakstura īpašības – dusmas, agresivitāti –, par ko norādīts kasācijas sūdzībā, neietekmē konkrētā tiesas lēmuma tiesiskumu un pamatotību. Lietā konstatētie faktiskie apstākļi nedod pamatu atzīt, ka /pers. B/ rīkojies nepieciešamās aizstāvēšanās apstākļos.

[13] Lēmums par /pers. B/ saukšanu pie kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 116.panta atbilst Kriminālprocesa likuma 405.pantā noteiktajām prasībām.

[14] Augstākā tiesa norāda, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo un trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus no jauna neizvērtē un lietas faktiskos apstākļus neskata.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Augstākā tiesa

nolēma:

atstāt Vidzemes apgabaltiesas 2016.gada 6.septembra lēmumu negrozītu, bet cietušās /pers. A/ un apsūdzētā /pers. B/ kasācijas sūdzības noraidīt. Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis (paraksts) V. Čiževskis

Tiesnesis (paraksts) P. Dzalbe

Tiesnesis (paraksts) P. Opincāns